

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, szombat, február 21

Tizedik évfolyam.

KOLOZSVÁR, FEBRUÁR 20.

Amióta Grünwald Béla, a kifizető publicista, legutóbbi föllépésével az adminisztratív reform kérdését újlag főlészre hozta, minden irányban megindultak a discussiók állami kormányzatunk e mélyreható ágára vonatkozólag. Nem múlt nap, hogy többé-kevésbbé hivatottan ne foglalkozzék vele a sajtó egyik vagy másik organuma, egyik vagy másik törvényhatóság bizottsága.

És a kérdés, bár complicált, annyira meg van már vitatva, annyi oldalról meg van már világítva, hogy aligha nem ismétlés a kérdés körüli minden újabb discussió.

Vannak azonban problémák a közkormányzat terén épen úgy, mint a tudományban, melyek szinte kimeríthetetlenek s aligha lesznek valaha közmegelgedésre és végleg megoldva. Az élet folyvást fejlődik s amit approbál a ma: azt a holnap mint rosszat már eldobhatja.

Ilyen az adminisztratív szervezésének és rendezésének kérdése is. Az állami és társadalmi élet fejleményei még oly tökéletes közigazgatási organismussal szemben is napokint új meg új követelményeket állítanak föl, melyek elődázhatatlanná teszik az újítást, a javítást, a szakadatlan reformot.

Épen e szempontból mi részünkről abban a meggyőződésben élünk, hogy hiába fogjuk mi reformálni adminisztratívunkat: már annál fogva, hogy emberi tehát tökéletlen művet fogunk alkotni, de magánál a szükségletek és követelmények szaporodásánál fogva soha sem leszünk képesek olyan adminisztratív organismust létrehozni, mely már talán egy pár év vagy egy-két évtized múlva ismét meg ne követelje az újabb reformot.

Az emberi intézményeket folytonosan javítani kell: ez olyan igazság, melyet csak a stagnatio vagy dogmatismus tagadhat, dogmatismus, mely vallásban, tudományban, politikában egyaránt szeret örök igazságoknak keresztelt elveket proklamálni, melyek azonban nem egyebek, mint az idő, hely és dolgok változó viszonyaitól függő, relativ becslés és helyesítés tétel. Az egyik megállja a sarat, a másik u. n. „örökigazság” ellenben már meglehet pár évtíz múlva tarthatatlannak, helytelennek, sőt tévedésnek bizonyul.

Igy van ez a közigazgatás reformkérdéseivel is; s e tekintetben is hiába-

A KELET TÁRCZÁJA.

Drommel úr következetlenségei.

Elbeszélés.

Írta: Cherbuliez Viktor.

I.

(Folytatás.)

Drommel úr nemcsak mélyen gondolkozó fő és heves polemista, hanem tud tenni is, nehézségeket legyőzni, csel-fogásokkal élni, ha szükségét látja. Több eredménytelen kísérlet után végre sikerült megválasztatni magát képviselőnek, s bejutni a képviselőházba, hol a socialisták szomszédságában állt ugyan, de a nélkül, hogy közlekednék velők.

Ugy tekintette őket, mint szegény üres fejű ingyenélőket, mert ő nem socialista, hanem sociologus s ebben pedig csak van különbség. Ha Bismarck herceg méltóztatott volna kikérni néha véleményét, s tanácsadásai szerint kormányzott volna, meglehet akkor Bismarck párti lett volna; de a herceg épen semmi kiűntetésben nem részesítette, sőt egy ízben oly merész volt a termet azon perezen hagyni el, midőn Drommel úr állott a szőszéken, Drommel úr elkezdett dudzogni a kormányra, s elhatározta, hogy egymaga fog egy külön pártot alakítani. A „Reichstag”-on a Drommel pártot képviselte, s ez állatfajból egyetlen példány létezett a világon, mely egy volt a maga nemében. Magánossága nem nyugtalanította őt legkevésbé is, a végeredmény

való erőlködés esalhatatlan elvek vessző-paripáján lovagolni, mert az élet ügyis hamar meghazudtolhat.

Nem akarjuk mi e helyütt a százszor meg százszor elmondottakat ismétlni, vagy a közigazgatási reform körül felszínre hozott, ajánlatot vagy megtámasztott elveket, nézeteket, javaslatokat és eszméket bíralgatni vagy superrevisió alá venni.

Csak egy szempont az, a melyben mi is alkalmat veszünk magunknak e kérdés újabb meg újabb discutálásához hozzájárulni.

Ertjük a közigazgatási kormányzat organismusának költségeit.

Ha az önkormányzatot úgy fogjuk föl, — ahogy kell: — hogy t. i. az autonómia hordozza is önmaga egyesegyedül a saját terheit; s ha ezzel kapcsolatban a decentralisatióknak és az önkormányzati hatáskör szélesítésének ezime alatt az önkormányzat körébe áttalt adminisztratív ügyek és teendők halmazát szaporítjuk: kétségtelen, hogy ez az önkormányzat hatáskörének szélesítése, hogy ez decentralizatio, hogy ez a közigazgatás újjászervezése lesz. De az is kétségtelen, hogy eként a megyei, városi és községi autonómiát olyan újabb meg újabb feladatokkal és terhekkel ajándékozhatjuk meg, melyek aránytalanságra, eként igazságtalanságra vezethetnek az egészet a részekkel, az államot az önkormányzati organismusokkal (megyékkel, városokkal, községekkel) szemben, sőt e folyvást növekvő terhek alatt egyik-másik le is roskadhat.

Ez az aránytalanság s igazságtalanság részben ma is megvan már.

Ott vannak p. o. a városok, melyek annyi tisztán állami feladatot képező adminisztratív összes terheit, sub titulo: önkormányzat egyesegyedül önmaguk hordozzák, míg ellenben a megyéknek csaknem összes ilyenű kiadásait az ország közpénztára, az összes polgárok (s így a városiak) adójából existáló államkincstár hordozza. Van-e ebben igazság, méltányosság, de bár financialis észély?

De bizony nincs egy mákszemnyi sem!

Ezen az anomálián némileg segíthet a megyei pótdadó, a domestica cassa behozatala. De nem egészen.

Mert ha e tekintetben a megyei municipiumokat nivelláljuk is a városi köztörvényhatóságokkal: még akkor is fenn fog maradni az a pénzügyi és jogi anomalia, hogy az autonómia ezime alatt az állam annyi teherrel sújtja az első sorban helyi hatóság gyakorlására és helyi érdekek ápolására hivatott megyéket és városokat, mely terhek épen annál fogva, mert

megfejtése mindig egyedül álló. Három éven át élvezte boldogságát, de aztán többet nem lett megválasztva. E sértés nagyon érzékenyen sújtotta; de azon gondolat vigasztalta, hogy az idők nem értek meg még odáig, s majd földerül az ő napja is.

Az ember soha sem következetes teljes mértékben. Ámbár Drommel úr arra vágyódik, hogy a tulajdon körben járjon az emberek között, nem tartózkodik azért nagyon jól felszerelt kényelmes házzal birni, melyet teljességgel nem szeretne, nos más gazdából jusszon, s nagyon esendős összeget tevő évi jövedelemmel rendelkezik, melyből nem osztzik senkivel.

Azt állítják, hogy kemény szívé a nyomorral szemben és pénze színét nagyon helyes ok nélkül nem igen mutoztatja. Más részről, ámbár hogy szemében a házasság nagyon nyomorult intézmény, mely arra van hivatva, hogy a közél jövőben egészen eltöröltesse, elég gyöngye volt 54 éves korában megősiálni. Képviselő korában nagyon gyöngéd érzelmei támadtak szívében a berlini operaház egyik tánczosnője iránt. E bájoló frankfurti nő, kit ép oly éretnesnek mondtak, minő szép volt, nagyon távol tartotta őt magától. De emberünk kitartó, nem szokott hátrálni semmi elől, s a sors ezáltal segélyére jött. A történet ugyanis, hogy a szép és erőnes Ada egy este becsett egy súlyosztóba, hol lába ketté törött. Megforrasztották, de e balesetnek mégis nyoma maradt, jobb lábára kicsit biccentett, mi bájoló nyilatkozata szerint még fokozta lejtésének báját, mely

tisztán állami érdeken teljesített teendői szükségleteit fűdözik: igazságosan, de nemzetgazdasági szempontból észélyesen is, nem róhatók és nem róvandók csak egy-egy megye vagy város lakosságának vállaira. Ott vannak p. o. az adófegy, a véderő ügye, az elemi közoktatás, az árvalgás stb. stb. Hogy az adó helyesen rovasse ki és hajtassék be; hogy a haza védelmét teljesítő hadsereg részére évenként az újonczok előállíttassanak; hogy az elemi közoktatás ügyét a közpöntől vezetett tanfelügyelőségek felügyeljék; ezek mind olyan feladatok, melyek par excellence állami érdek jellegével bírnak; az egésznek áll, tán még inkább, mint a részeknek érdekének, hogy ez ügyek adminisztratioja teljesíttessék és jól teljesíttessék, ha mindjárt autonómia is. Ezeknek a terhei tehát az egésznek a számlájára irandók és nem a részeknek, mint a hogy történik ez most sok tekintetben a városokkal.

E tekintetben már nem tartjuk helyesnek a decentralisatiót, mert nyer ugyan általa az államkincstár, könnyítünk állami fináncziánk terhein; de még nagyobb mérvben sújtjuk a közterhek aránytalan felosztásánál fogva a részeket, az autonómiát.

A közigazgatás reformjánál tehát igen fontos szempontnak tartjuk az érintett kérdést; és szerintünk ez irányban a reformunkat csak arra az elvre fektethetjük, mely egyedül lehet helyes: t. i. vonjunk ugyan minél több adminisztratív feladatot az autonómia körébe; de ezzel szemben azoknak a feladatoknak és azoknak az adminisztratív közegeknek a terheit, melyek részben vagy egészben országos, állami érdekeket érintenek, helyezzük az állami közös pénztár és jövedelmek, — és ne a helyi (a városi vagy megyei) közjövödelmek, ne egy-egy megye vagy város polgárságának — vállaira.

KÜLFÖLD.

A pétervári merénylet s elijesztő részletei minden más politikai eseményt háttérbe szorítanak. Nem szenved kétséget, hogy az összeesküvők a palota személyzetének s gelye nélkül benyomulhas tervök nem hajthaták volna végre. Az árulás tehát behatolt a czár közvetlen környezetébe s a szerencsétlen uralkodó már hír szerint Pétervárról Varsóba, a lengyelek közé, kikerült még nem rontott meg a nihilizmus mótelye, akarja áttenni székhelyét. Ez a hír valószínűtlen ugyan, de hogy a czári absolutizmus most még iszonyatosabb védelmi eszközököz fog folyamodni, mint a múlt évben, az bizonyos. Épen a napokban gyűltek az orosz tartományok fő-

azonban mégis meglehetősen bajossá tette neki a könnyed ugrásokat. Egyszerre más gondolatra tért, s hallgatni kezdett a Drommel úr ajánlataira; de azt akarta, hogy annak rendi szerint nőül vegye őt s férjével polgárilag és vallási tartás szerint is a templomban összeesküssék.

Drommel úr mindent elkövetett, hogy lebeszélje őt erről, felhozván, hogy mily keserves dolog egy búcsúszere nézve feláldozni elveit, s az előítéletes szokásokhoz alkalmazkodni.

Ezeket nagyon tisztán elmondta, s tán még hibázott is abban s ártott ügyének, hogy igen gyakran elmondta neki, az emberek meggyőződéseiket szeretik ismétlni. Hanem különben nem volt oka megbánni a hozott nagy áldozatot, Drommel Ada asszonyban nemcsak egy kifizető gazdasszonyt nyert meg, hanem példányszerű feleséget is, ki megható engedelmességet tanúsított férje minden akarata iránt, teljes elfogadását minden elveinek, tanácsainak legnagyobb tisztelőtlen tartását s tökéletes bizalmat nagy szellemében. S e nagy férfiú maga is szerencsésnek tartotta magát, hogy egyedüli és jogos birtokosa oly szépségnek, kit a hozzá értők irigyeltek föle, s ki ha kissé bizogve jár is, mindenfelé, hol megjelenik, feltűnést okoz. Némi elégtételt érzett azon gondolattal is, hogy neki, porosz létere, sikerült magát megszerettetni, imádatni egy Rajnántúli nő által, ki meghódított földön született. A maga módja szerint osztályozta saját meghódolását; ő nem

kormányzói Pétervárra, hogy a kormánnyal értekezzenek, „a nihilizmus ellen jelenleg érvényben levő törvények hatálya felett s más intézkedésekről tanácskozzanak, a forradalmi mozgalom letelepése iránt.” A legújabb merénylet kétségkívül elég anyagot ad az uraknak a tanácskozáshoz.

A német hadügyminiszterium a katonai törvényjavaslatot ki akarja egészíteni. Londoni hírek szerint jelenleg Berlin megerősítésének tervén dolgozik. A fővárost legalább husz erőddel akarják körülvenni, párisi minta szerint. Ez a hír nem most merül föl először. Sokat foglalkozott az eszmével a sajtó is, de noha a német kormány legkevésbé sem kiméli a népet, ha a katonai terhek szaporításáról van szó, a jelen esetben jól meg fogja a dolgot gondolni, mert igen előkelő katonai körök is fölöslegesnek tartják a főváros megerősítését.

Az angol kormány hír szerint végre vissza fogja hívni Layardot Konstantinápolyból. Helyét sir Henry Drummond Wolff ismert angol diplomata foglalná el. Wolff, tagja volt a ruméliai nemzetközi bizottságnak s ott érvényesen szembe szállt az orosz biztosok igényeivel. Már előbb is sokat működött a keleten, főleg Korfum, midőn a Jóniai szigetek még angol főhatóság alatt álltak. Wolff konzervatív párti parlamenti tag, s buzgó hive Beaconsfield keleti politikájának.

A képviselőház közgazd. bizottságának

tegnapelőtt, e. 11 órakor Falk Miksa elnöke alatt tartott ülésében Baros Gábor jegyző előterjesztette a bizottságnak eddig hozott határozataira vonatkozólag, a képviselőház elé terjesztendő jelentés szövegét, melyet a bizottság magává tesz.

A bizottság ezután tárgyalás alá vette a gazdák országos kongresszusa emlékiratának 4-ik kérdését, kapcsolatban a 9-ik kérdéssel.

4. „Gazdaságvitellünk teljes rendszerváltatásának és az elértéktelenedés veszélyével fenyegető gabnatermelés teréről a hústermelés mezejére való átlépésnek, szóval az állattenyésztés erősebb és fokozottabb mérvben leendő felkarolásának szüksége elismertetvén, a gazdaságkezelés egyik legfőbb óhajaként nyilatkoztatta, hogy a marhatenyésztés emelésére szánt évi dotáció felértéke az szűkkeblű fiskális szempontot, évről-évre fokozatosan és oly mértékben neveltessék, hogy általa az e téren észlelhető bajok és hátrányok a lehető legrövidbb idő alatt orvosolhatók legyenek.

9. Létesítendő lenne egy „falajjavítás s birtokfelszerelési,” — valamint „marhatenyésztési” alap s ezek együtt véve képeznének egy méltó „országos közgazdasági alapot.”

De s e w f f y Aurél gr.: Utal azon köz tudomású tényre, hogy az országban különösen

feleségül vett, ő bekebelezett egy nőt, azt nem is számítva, hogy szép dolog, midőn egy tánczosnő egy sociolog nevére lesz.

Volt némi szüvévényesség, némi synthesis és összeköttetésben, s Drommel azon véleményben volt, hogy ha a házasság, mint nevelésének előitélet, elítélendő is, a synthetikus házasságok tán megérdemlik, hogy az ember érdekekben kivételt tegyen. Hízeltett magának azzal, hogy nagyszerű példát adott a világnak, és e fölül pár szerény szóval említést is tett a „Világosság” egyik cikkében, mi megadta az „asinus ridiculissimus”-nak az óhajtott alkalmat, hogy újlag elmondja véleményét föléle. Drommel úr, a mint elképzelhető, derekasan visszafelelt, az egész german birodalmat bírólú hívá fel ügye mellett. Valóban gyönyörű egy polemia volt.

E közben fejébe vette volt, hogy ismét megkísérti a porosz követi kamrába való beválasztatás esélyeit; a választások ugyanis nem sokára bekövetkezendők voltak. Azonban kipuhatolva fellépése lehető színterét, azon szomorú tapasztalatra jutott, hogy biztos bukásnak nézhet elibe, ha belefog.

Hogy a lemondás szégyene elől meneküljön s kiszellőztesse kissé bánatát, elhatározta egy nagy útát tenni s beútni Francia- és Olaszországot. Ez reá nézve nagyon idővös elhatározás volt. Míg saját honában időzött, ott mindennel elégtelen volt, keserű szavakkal bírálta

Hirdetési díjak.

Határoz hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10.)
Rud. Mosse Publicistische Bureau, Budapest: Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvétel irodája Budapest Szervitator 5. sz.

Nyitltéri cikkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

az utolsó évtizedben a marhalétszám tetemesen apadt. Sajnos ugyan, hogy e tekintetben az egész országra kiterjedő megbízható adatok nem léteznek, talánuk azonban egyes adatokat, részint a földmívelés, ipar- és kereskedelmi miniszterium 1880. évi költségvetésének indoklásában, részint a kassai iparkamara legutóbbi jelentésében az 1879. évi marhalétszámról.

Ezekből kitétni, hogy vannak megyék az országban, melyekben 800 tehénre esik egy bika. Ungmegyében az ungvári járásban 88 tehénre esik egy bika, a nagybereznai járásban 155 tehénre egy bika. Zemplémege varannói járásban 162 tehénre esik egy bika. Torda-Aranyos megyében az összes létszám 15,692 tehén, 127 bika, esik tehát 121 tehénre egy bika. Alsó-Fehér megyében van 41,826 tehén, 165 bika, esik tehát 251 tehénre egy bika. Szolnok-Doboka megyében van 24,360 tehén, 223 bika; esik tehát 109 tehénre egy bika. 1878. évben itt még 57,000 tehén volt.

De nemcsak a székesfehérvári kongressuson, hanem legközelebb a köztelki enquetes is konstátaltattak, hogy az ország marhalétszáma oly óriási mértékben apad, hogy e tekintetben az állam közbelépésére a marhatenyésztés emelésére okvetlen szükség van. Az 1880. évi költségvetésben a marhatenyésztés emelésére felvett dotációt határozottan kevesli. Így pl. bikavásárlásokra előirányozva van 25000 ft.

Már most egy bika árát 150 ft-tal felvéve, az előirányozott összegből csak 160 bika lesz beszerezhető. Szintoly kevés a borjűvásárlásra, előirányozott 26.000 ft. Utal a marhatenyésztés fontosságára és határozatilag kimondatni kéri, hogy a marhatenyésztés emelésére a költségvetésben felvett 61.000 ft emelését tartja szükségesnek. (Folyt. köv.)

BELFÖLD.

Marosvásárhely, febr. 18.

(Az országos segélyző nőegylet közgyűlése — Fekete Károly halála. A műkedvelők. Kiszor-estély. A jégpálya. A fil-lórestélyek. Állandó színház. Iparosaink. A zenekedvelők.)

F. hó 15-én a segélyző nőegylet helyi és maros-tordamegyei választmányja közgyűlést tartott, melyen elnök Beldi Gergelyné, gróf Nemes Rózsalia, jegyző Deák Lajos volt; a tagok szép számmal jelentek meg, — elnök a gyűlést tartalmas, hosszabb beszéddel nyitotta meg, melyben az egylet felévi léte óta történetek előadta. Bihari Sándor pénztárnoki jelentéseiből örömmel hallottuk, hogy az egylet bevételei febr. 15-ig 1056 forint tettek, melyből 520 ft mint alapítványi összeg 178 ft mint az alapszabály szerinti harmadrész és 698 ft. küldetik föl a főváros központi választmányához. A bűdepesti martiusi közgyűlésre bn. Kemény Kálmán és Borosnyai Pálné kértettek föl képviselőktől. Vidéki egy-létünknek jelenleg 22—20 ftos alapító, 22 tíz

annak intézményeit, s jeles férfait, s panaszkodott, hogy a dolgok mind rosszabbnál-rosszabbul folynak. Alig lépte át a határt, az összehasonlítások kibékítették a sokat szidalmazott, de kedves Német-országgal. Ha sok boszuság élt keblében honfitársai iránt, a gallokat egy megvetéssel s mélységben maga alattiaknak tekintette, mintha ötven Krupp-féle ágyu magaslatán állna felettök. Betett úti táskájába, melyet nyakába akasztott, öt-hat ezer márkát porosz bankjegyek- s arany tekercesekben, mely összeget épen e czélra rágóta gyűjtögetett, s szép neje társaságában útra kelt Páris felé, hol két hetet mulatott, ezután folytatta útját, hogy felkeresse a fontaineleauti erdőt.

És így történt, hogy 1879. sept. 30-dikán azon kiváltságban részesült a Lejóné vállalat, hogy Drommel urat társaskocsii egyikébe látta szállni, s egy frank vitelbért elszállíthatta őt Melunból Damenie-ig, Damenie-től Chailly-ig s Chailly-tól Barbison-ba.

Drommel úr mindenre kíváncsi volt. Útközben valóságos vallástást vitt végbe úti társain, hasonlított egy varjúhoz, mely zakadatlanul veri le, kopácsolja a diót, s a mellett legkevésbé sem kétédett a felöl, hogy a francziák nagyon halásak irántuk tanúsított érdekltségéért, s azért, hogy egy rajnántúli tudós férfi azon tisztecséghen részesíti őket, hogy fölük kérdőzködik.

(Folyt. köv.)

fitos rendes, és 124 évi 1 fitos rendes tagja van, azonkívül 128 fírt vétetett be ajándékképpen. Előnknek s a belépött ideiglenes választmány összes tagjainak buzgó és sikeres fáradozásukért köszönet nyilvánítottatt. Végül megválasztott az új választmány, melynek tagjai lettek: Béli Gergelyné, Ilyés Károlyné, Filep Albertné, br. Rotenthal Henrikné, br. Apór Károlyné, Baruch Gyuláné, Czobor Ágnes, Zeigler Hermin, Horváth Samuné és Ugron Székely Borbára; továbbá Béli Gergely, báró Apór Károly, Szentiványi Kálmán, Kovács Ferencz, Ajtai Mihály, Bihari Sándor és Deák Lajos; a választmány előbbi titkárát tisztelte meg ismét bizalmával.

Utóbbi levelem óta, következőkben foglalom össze városunk társadalmi életének feltünőbb mozzanatait.

A múlt héten kísértük az örök nyugalom helyére egyik általános tiszteltben élt derék polgártársunkat, már csak néhai id. Fekete Károlyt, törvénytudó bíró, ki 64 éves szép életét valóban a legpéldásabban töltötte, vasszorgalmával a legalsó hivatali polezról, tekintélyes állással küldte magát, szép, nagy családot alapított és számos jeles gyermeket nevelt a közélet különböző pályáira, ősi szokásai szerint egyszerű, de nyílt, barátságos vendégszerető házat tartott, igazságos volt mint bíró és mint ember annyira, hogy életében, tán még tréfából sem hazudott soha, — kedélyes, őszinte megnyerő modoráért minden ismerősének tiszteltetésben sőt szeretetben részesült s széles körű családtagjainak, könyei közül, számosak könyveseppei vegyültek, midőn koszorúkkal méltán ékesített koporsóját a csendes emberek hazájába kísértük. — Legyen áldott emlékezete.

Műkedvelőink közelebről épen mikor boldogult Csopreghy már ravatalán fektült, jó sikerrel adták elő a Piros bűvöletár, melyben Szöcs Lilla és Toth Jenő színész arattak sűrű tapsokat; azután a Halász színész-pár fölségelésére szép közönség előtt, mely leginkább nevezett színész-párt, Pap Ninát és Dvorzákot tűntette ki, 18-én Szigeti régi de jó darabját, a Csizmadia mint kísértetját játszták, melyben a kis Szabó Gyula Fodrák Miskájával még azokat is meglepte, kik eddigi föllépései után sokat vártak tőle, Volones Berta az aranyos leányzó, Pap Nina a Sas uram feleségét, Elekcs Sas urat és Szabó Gy. a molnárt elég jól adták s egészben vére a közepes számu közönség igen jól mulatott.

Hűshagyón egy meglehetősen sikerült jótékonyezélu koszorú-estély volt a Transilvania termében, de hogy a jótékony ezélu jutott volna valami, azt még nem hallottuk, különben 32 pár vidáman mulatozott reggelig.

A koresolya-idény hamvazó egyenlőre bevégeződött, de pár nap óta ismét hívesebbek az éjszakák s még néhányszor a dél-előttiéket valószínűleg föl lehet használni.

Szombaton kezdetét veszik a múlt évekről már jó hírnek s közkedveltségnek örvendő fillér-estélyek, melyek mindenképpen a buzgó és ügyes nő rendezők oly érdekesen igyekeznek a műsorozatot összeállítani, hogy az mindig vonzó, a termék mindig telve és a jótékony ezékora mindig tekintélyes bevétel legyen, önként érhetőleg az estélyek végét rendszeren egy kis tánc is fogja követni, helyesebben koronázni.

Alkalmaunk volt párszor megjelenni az ev. ref. 6 osztály leány-iskola vizsgáin s egy a nővérendéek szabatos feleletei, mint írásbeli munkák, de főként a női munkák teljes dícséretére válnak a buzgó tanítókné és tanítók karnak.

Levelem már be is zártam, midőn a „Kelt“ 38-ik számában azt olvasom, hogy valami büles S. városunkban már ismét színházépítésről ábrándozik, igazán különös, hogy ezen vesztő paripán hogyan van kedve valakinek évenként át lovagolni s a számos nagy és a miénknél sokkal gazdagabb városok miserabilis színházi állapotai, hogyan nem bírják lehitni színházépítési tűzét? Ha épen oly nagy passiója van, hát építsen magának, mint a bajor király a saját számára színházat, vagy mint magán vállalkozó a közönség részére, de hagyjon békét egyes társaságoknak, mert azok jórészt nem kérnek tőle tanácsot teendőikre nézve.

A mi az ipar pangását illeti, az általános országsszerzte, de nálunk mindazonáltal szerencsére számos iparos van, ki a fölötte panaszkodik, hogy a munkát alig győzi, a mi fölötte mi csak örvendeni tudunk.

A zenekedvelők egyestelte pedig ez évben semmiféle bált nem rendezett, és így arról csak nagy phantasiával lehet tudósítást írni, és ez némileg jellemzi az egész közlemény alaposágát.

(A népbank gyűlése. A polgári olvasókör ellenségei és bálja. A nőkör bálja. A tél.)

Székely-Keresztur 1880 febr. 18.

Tekintetes szerkesztő úr!

Tiszteltelt kérem, sziveskedjék az alábbi, városunkra nézve közérdekkel bíró tudósításmat becses lapjában közli tenni.

Jó ideje már, hogy városunkban az érdek harez és háború szünetel, ha bár annak magvai, a mint halljuk; újabban is el vannak vetve, első

sorban kedvesebb dolgokkal kívánok e lapok t. olvasóinak kedveskedni. —

A helyi „Népbank“ jan. 26-án tartotta ez idei közgyűlését mlt. Pálffy János úr elnöklete alatt mely közgyűlés egy — a három év lejárván, tisztújító gyűlés volt. — A tagok oly nagy számmal jelentek meg, milyennel bankgyűléseink eddig aligha dícselkedhettek.

Elnöknek újra Pálffy János, bankigazgatónak Kozma Ferencz, könyvvezetőnek László József, pénztárnoknak Nagy Sándor úrak csaknem egyhangú szavazattal választattak meg.

A választmány, valamint a felügyelő biztosság is csekély kivétellel a régi maradt, az utóbbiból csak egy vidéken lakó tag a távolság miatt kötelmeinek meg nem feleltetve, és egy másik folyton akadékoskodó természeté miatt hagyatván ki.

Valóban ez áldásos intézmény vezetői kitüntető dícséretre érdemesek, mert a vezetéstükre bizott népbankot, mely első működését 11-ével ezéltől csak piczulákkal kezdette meg, nem járt felvirágzásra juttatták. — A bankigazgatója azt hiszem mint eddig, úgy ezéltal is részletes jelentést fog tenni a nyilvánosság előtt a bank állásáról; én a piczulákból alakult s ma már szinte 24 ezer firttal rendelkező banknak csak azon áldásos működéséről kívánok megemlékezni mely szerint pénzt 7 százalékos kamatra adja ki tagjainak. Hány szegény családot mentett ki ez által az uszások körmei közül! Valóban nem tudjuk elegendő ajánlani a vidéki polgárságnak, hogy minél számosabban lépjenek ezen áldásosan működő Népbank tagjainak sorába. — A gyűlési határozatok közül talán leglényegesebb volt az, mely szerint a tisztviselőknek fizetés évi 200 firt határoztatott, mely önként von maga után egy másik határozatot; t. i. a kölcsön tőkének 9 százaléka emelését.

A helyi „Polgári olvasó és társalgó kör“ is ez év kezdetével hatalmas virágzásnak indult, mennyiben buzgó elnöke nagyságos gróf Haller József tapintatos vezetése által azon szerencsés helyzetbe hozta, hogy tagjainak száma jóval szaporodott, s városunk úri publicumának nagyobb részét magába foglalja. Itt azonban nem mulasztatom el egy sajnós hírre írtatni, mely minden ezáfolgatások dacára is erősen tartja magát. A tagok sorában van t. i. szerencsések több állami s más állású hivatalnokokat is tisztelni (járásbírósi személyzet, tanárok, szolgabírói személyzet stb.) s ime: az a Magyar Polgárban másokat folyton becsmérő, s ily féle levelezései által gyászos hirre jutott kacska, a mint halljuk azon állami hivatalnokokat, kik épen ő miattá léptek ki az úri kaszinóból — feljelentette egyenesen a miniszteriumnak mint olyanokat, kik egy oly Casino tagjai sorába léptek, mely kormány ellenes izgatásoknak (?) fő-fő fészke és e miatt az illetők talán ki is akarnak lépni a casinóból.

Hát e bizony nagyon elszomorító és káros jelenség a mi kis társadalmunkra nézve. — Úgy látszik nálunk csak nem szűnik meg a harz és háború, mert van, ki a visszavonás átkos liszkét folytonosan és vakmerően élesztgeti. Itt mi nálunk hallani izgatásokról senki, de nenki még csak egy árva hangot sem hall vagy tud földolotti a hivatalnokok közül Ezen egyszerű olvasó körnek nincs semmi politikai színezeete, s mindenféle ily gyanúsítást vagy vádott vissza kelt a nyilvánosság előtt utasitanunk, s bizony felülne, ki e hírek hitelt adna, különben a casinó bizottságának többségét éppen a bűnvádoltak teszik, s adhatnak irányt s e bizottság a tapintatos elnök vezetése alatt tudni fogja kötelességét annak idejében.

A fentemlített olvasó kör jan. 24-én tartotta meg ez évi bálját; mely rendkívül jól sikerült. A korona vendéglő földszintjé nagy terme zsufolóság megtölt vendégekkel. A jó kedv általános volt, mely a szünet alatti vacsoránál érte tető pontját, hol a jó kedv talpraesett felküzúntésekben nyilatkozott. A kör nagyerődmű grófi elnöke egész reggeli négy óráig mulatott a társasággal.

Az 50 kros belépti díj mellett is 105 firt bevétel volt. Vajha ne léteznék az akadály mely a két casino egyesülését lehetetlenné teszi!

A helyi jótékony „Nőkör“ f. hó 7-én tartotta bálját, mely a vidék részéről is nem csak a leglátogatottabb, de vámsunkban a legényesebb is szokott lenni. A rendezőség élén állottak báró Kemény Béláné mint elnök, Kozma Ferencz, Jakabházi Teréz, Gombos Samuné, Konescs Elekne, Sándor Jánosné és Ugron Jánosné ő nagyságai.

Érdekes hatással volt a vendégekre, a szerencse kosaroknak a szép leányok által történt elárúsítása, annyival is érdekesebb, mert míg egy felől egy-egy piczulára forintokat érő nyemremény is esett; másfelől jót nevezhetünk azon, ki a forintokon megvásárolt pakban pár gyűftaszálalt talált.

Egyik legérdekesebb részét tevő a bálnak, húszár százados Vojnics úr által rendezett cotillon, mely éjfélt után 2—5 óráig tartott.

Reggeladni kezdett már, a mulató társaság csak nem akart oszolni, sőt a férfiak részéről némelyek csak másnap este szakítottak véget, a mulatságuak. A tiszta jövedelem, mint halljuk 200 firt körül.

Tekintettel városunk szegényei és árvaíra e jótékony női-kör bizottmánya és báljának rendező bizottsága, valóban a legnagyobb elismerésre érdemesek. Nem is említve, t. i. azon odaadó fáradságot, mel a bál rendezése és jól sikerülése mellett kitéjtettek; nem hagyhatjuk szó nélkül, azon nagylelkű adakozást, melylyel e nemeskeblű nők, a kör bizottmányi tagjai a crendenezett saját maguk kiállították. Mi vigadtunk, mulattunk, a szegények és árvaó örülni és enni fognak. Legyen áldás e nemeskeblű nőkör működésén!

A járványos betegségek, melyek oly sokáig tartották réttegésben városunkat, istennek hála immár szünetelni kezdetek. Valóban kétségbeesztő az olyan vidéknek helyzete, hol mint nálunk, egyetlen öreg orvos működik, s azon egy is, — szemeinek gyengesége és kezeinek reszbetegsége miatt különösen torok bajakban nem nyújthat kellő kezességet.

Telünk, mely pár nap óta enyhébbre kezdett válni, rettentő hideg volt; a hőmérő néha 26 fokra szállt. Nemesak a pinczék, de igen sok helyen a kúttak is egészen befagytak és használhatatlannokká lettek.

Piacunk drága, a gabona ára változó. A tűzfának is rég volt oly nagy ára, mint jelenben, minek a nagy szükség lehet oka. — Isten velünk.

Tudósító.

A pétervári merénylet.

A nihilisták legújabb bravurjáról kevés tudósítás érkezik Pétervárról. E kevés is abból áll csak, hogy erről meg arról sem tudnak eddig semmit és hogy megkezdették a vizsgálatot.

E keveset, továbbá a tervezett merényletről már jó ideje szállongó híreket imitt közöljük:

A robbanás oka eddig ismeretlen. A tettesek vagy gázzal, vagy Thomas-féle pokolgéppel vitték végbe. A vizsgálat folyamában van, de kérdés, hogy ki fog-e deríteni valamit. Az őrszoba egy óriási romhalma, mely a szétroncsolt holttstestet s negyvenöt nehéz sebesültet húztak ki a romok közül. Egy tiszt sem volt köztük, mert a tisztek szobája távolabb fekszik. A robbanás rémítő volt. Mindenki a téli palota felé rohant. Pfeil gróf három gyalogszázzal rohamlépésben sietett elő, s a palotát megszállta. A császár azt mondá a tisztek küldöttségének, hogy isten őt ötdöször is megoltalmazta, s nagyon sajnálja az áldozatok halálát.

Múlt december hó elején egy gyanús fiatal embert fogtak el a téli palota közelében, de a legnagyobb szigorussággal vezetett vizsgálat sem deríthette ki, hogy a forradalmi propagandával összeköttetésben áll. Körülbelül ezen időtábján egy csomag dynamitot találtak a palota mellett. Mikor pár hét előtt a nihilisták nyomdáját felfedezték, a téli palotában nagy reményeket kötöttek a császár s az egész udvar biztonságához, mert a nyomda felfedezése alkalmával egy Deutsch nevű ember agyonlőtte magát, ki-ről azt tartották, hogy a titkos forradalmi szövetség feje, s hogy az ő kezében futnak össze az összeesküvés szála. Azon reménynek, hogy a merényletektől nem kell többé tartani, a külföldi hatalmak képviselői előtt kifejezést is adtak. A nihilisták azonban ezen legutolsó, borzasztó merénylet által bebizonyították, hogy a forradalmi bizottság háborítatlanul működik tovább.

E merénylet roppant ijedelmet s izgatottságot okozott ugyan Pétervár minden körében, de senkit sem lepott meg. El voltak rá készülve. A német és angol lapok hetek óta hirdették, hogy a téli palota alá van aknázva s a nihilisták légbé akarják roptítani. Azonkívül a császár az utóbbi hetekben minden héten egy jó lepecsélt, hozzá ezimzett levelet talált íróasztalán s e titokteljes levél azon fenyegetést tartalmazta, hogy ha az uralkodó nem szakít a zsarnok rendszerral, ha nem szabadját meg a népet lánczaitól, nem fogja megúntnephelni uralkodásának huszonöt éves jubileumát. A legrendkívülőbb elővigyázati rendszabályokat alkalmazták, hogy a fekete levél titokteljes letörvőjét (mert a levél mindig feketeszegélyű borítékba volt zárva) elfoghassák. Az elővigyázati rendszabályok eredménytelenek voltak.

Már csak ezen okból is nagyon alapos a gyanu, hogy az összeesküvésben a téli palota személyzete közül is többen részesek. Hogy a palotában a megingatott biztosságot némiképp helyreállítsák, e hó 8-án az alsóbb udvari hivatalnokok és szolgák közül igen sokat elbocsátottak, s oly emberekkel helyettesítették, kiknek megbízhatóságáról a titkos rendőrség is jól állt. Gurko tábornok pedig, Pétervár parancsnoka, a császár személyes védelmére Pétervár helyőrségének legmegízhatóbb tisztjeit rendelte, s ebben előnyben részesítte a német származású tiszteket. Végre a palota-őrséget, mely eddig két szotnya kozákból állt, a finn gárdazászlóalj közlül változtatták ki. Azonban a rendszabályokkal sem érték el azt, hogy a császár teljes biztonságban érezhesse magát: a titkos feketelevelel minden elővigyázat dacára minden reggel megjelent. A császár e hó 8. és 17-ke közti időt folytonos félelemben töltötte, melyet nem is bírt eltitkolni. E hó 17-én este a császár, Alexis és Sergej nagyher-

cezekkel és az edinburghi hercegnővel a császné betegágyánál időzött, ki ekkor lázról s heves mellfájdalmakról panaszkodott. A császár ez alkalommal tovább időzött neje betegágyánál, s e miatt később ment a thea-terembe, mint szándékozott. Mikor a császár gyermekeivel együtt a császné betegágyától távozott, hozzá csatlakozott heszeni Sándor herceg s a bolgár fejedelem. Épen mikor a thea-terem felé indultak, következett be a robbanás. A császár a rémítő dörménés hirszerint megrendítő hatást gyakorolt, halotthalvány lett, s támogatni kellett, hogy el ne essék.

Még nem tudják, hogy mennyire s merre vezet a esatorna, melynek nyílása az őrszoba alá száradzott. Annyi azonban bizonyos, hogy sokan dolgozhattak rajta, s az udvari személyzet közül is többen részt vehettek a pokoli munkában.

A „N. W. Tagblatt“ távirata szerint az őrség közül 9 meghalt, s 43 nehezen megsebesült, Péterváron az a hír is kering, hogy az udvar Varsóba fog átköltözni, mert ott biztosabban fogja magát érezhetni, mint Péterváron.

A szakértők nagyban foglalkoznak annak kiderítésével, hogy a robbanás Thomas féle pokolgéppel vagy gázzal történt-e. A robbanás ereje a téli palota udvarának minden ablakát darabokra törte.

Egy Berlinbe érkezett magán távirat szerint az áldozatok és sebesültek száma sokkal több, mint a mennyit eddig nyilvánosságra hoztak. Az akna, mely közvetlenül az őrszoba alatt volt, mely ismét a csári thea-terem (és nem az ebédlő) alatt van, a legnagyobb valószínűséggel dynamittal és lögyapottal volt tele. Az akna esatornája egész világosan a belső udvarba vezet, egy pinczébe, hol sok tüzelő anyag van felhalmozva. A pusztítás, mit a robbanás okozott, borzasztó, bár a robbanás nem volt oly nagy, mint azt az okozott pusztításból következtetni lehetne. A téli palotát a robbanás után a kaszáruykából s étemekből elősiető tisztek azonnal megszállták, és senkit sem bocsátottak be. A rendőrigazgató, s a pétervári parancsnok személyesen megjelentek, s azonnal elrendelték a vizsgálatot. Egy szakasz gárda-pionnier a romok eltakarításához fogott.

A palotában, nagyon természetesen, a csári családot s az egész személyzetet páni félelem fogta el; a császár lehetőleg megnyugtattni igyekezett beteg nejét.

A legnagyobb valószínűség szerint a palota még több helyen is alá van aknázva.

Magára a borzasztó esetre vonatkozólag nagyon hiányos hírek jártak be a várost, többi közöt olyan is, hogy csak oly emberek lehetnek beavatva az őrdígi tervbe, kik a császár szokásait, életmódját, teremt teljesen ismerik.

A palotát igen sok esendőőr őrzi. A ki a palotába akar menni, még ha igazolványa van is, átadatik az őrség parancsnokának s ez kísérettel viteti be a palotába.

A csári család a robbanás után azonnal a palota másik részébe költözött.

Míg a Néva felől pompás márványlépcsők s előcsarnokok vezetnek föl a téli palota első emeletére, hol a dísztermek vannak, a Sándortér felé való oldalon, hol a robbanás történt, a földszint a konyhák s a eselődés, az entresol pedig az udvari hivatalnokok számára van fenntartva.

Ha az aknát nem a palotában lakó emberek rakták le, akkor igen sokáig dolgozhattak rajta, mert a palotának a Sándor-térre néző oldala a legközelebb fekvő házakhoz igen messze fekszik. Általánosan elfogadott nézet, hogy az aknát a Néva felől, kívülről semmiesetre sem rakták le, abban pedig, hogy a Sándor-tér felé rakták volna le, a legtöbb ember kételkedik. Nem marad tehát más föltevés hátra, mint az, hogy aaz akna lerakásába maga a palota személyzete is részes, s az őrdígi művet a palota valamelyik pinczéjéből hajtották végre.

A csári család, mióta a császné Cannesból hazaérkezett naponként hét órákor nem az ebédlőben, hanem a tea-teremben szokott étkezni. Ebből a körülményből is világos, hogy a nihilistáknak az udvari személyzet között is vannak párhíveik, mert különben nem tudták volna oly jól eltalálni az akna-lerakás helyét és a felrobbantás idejét.

A császár robbanás előtt harmadfél órával fogadta Kálmoky grófot az új osztrák-magyar nagykövetet, s átvette megbízó levelét.

Mondani sem kell, hogy a robbanás borzasztó rémületet keltett egész Péterváron, s a hit orosz alattvalók hangulata ugyancsak nyomott.

Pétervár, febr. 19. A Novoje Vremja szerint a tegnapielőtti robbanás a téli palota ebédlőjébe történt, hol a császári család ebédlék 6 órákor kellett volna megkezdődnie, mely azonban véletlenségből egy fél órával elhalasztott. A robbanás, mely a földszinti lakosztályból eredt, hol a központi fűtési berendezés van, abban a pillanatban történt, a midőn a császárra a hesszeni herceggel és a bolgár fejedelemmel az egyik ajtón, a császári család többi tagjai pedig — a beteg császárné kivételével — a másik ajtón belépni akartak. A robbanásnak oly roppant ereje volt, hogy a földszinti lakosztály és az őrszoba bolthajtását keresztültörtte, a dezkapadozatot gőrhébe hajtotta és az ebédlőben az asztalokat és edényeket szét-szórta. Két szolga sebet kapott. A robbanás erejét bizonyítja az, hogy a téli palota és a Nevarakparti szomszéd házainak ablakai nagy részben összetörttek. A légnyomás kioltotta a légszeszlámpákat, ennélfogva teljes sötétség uralkodott. A császár megtartá teljes lélekjelenlétét.

Pétervár, febr. 19. Gurko vezérkornányzó a következő napiparancsot intézte a csapatokhoz: „Tegnap déltűn 7 órákor a téli palota főőrségi szobája alatt, nagymennyiségű dynamittal robbanás eszközöltetett. A megátalkodott gonosztervű pokoli tervét nyilván a császár szent személye ellen irányozta, az ebéd idejét választván és a császár ebédlőtermét akarva fölrobbantani. Isten megmentette a fölkelet, és mindnyájunkat ismét nagy kegyelemben részesített. Siessünk, hogy egyhangú meleg imában köszönetünket fejezzük ki az urnak!“ — A Golos azt hiszi, hogy tekintettel a téli palotában történt szomorú eset fölőli vizsgálatnak lehetőleg akadálytalan menetére, a biztos részletek közöztételét majd csak annak befejezése után eszközöljék,

A Golos utal a finn testőrezred katonáinak kötelességű magatartására, kik megsebesülve, örömlomásukat addig el nem akarták hagyni, míg szabályszerien fel nem váltattak. Az idezett hír lap íródjában számos adomány érkezett magánszemélyektől a megsebesült katonák javára.

Kivégzés Debreczenben.

— febr. 18.

Az álmósi rablőgyilkost, Nagy Andrást, tegnap végezték ki. A kivégzésről a „Debr. Ellenőr“ a következőket írja:

Tegnap dél óta még az előbbieknél nagyobb tömeg gyűlt össze a siralomház előtt. Mindenki látni kívánta a kivégzendő gyilkost. A rendőrség és katonaság némely alkalommal erőszakhoz is volt kénytelen folyamodni, hogy a megszokadt közlekedés ismét helyreállítsassék.

Nagy tegnap délután óta szakadatlanul ivott és folytonosan beszélt, néha pedig külözködött is. Így egy ízben epret kért enni, természetesen azt felelték neki, hogy „nincs“.

Mire ő ezt mondá:

— Hát hiszen nem is azért mondom, nem muszáj azt adni, a mit én kértem.

Panaszkodott továbbá a rossz bor miatt, azt mondta, hogy ő mindig jobbat ivott ennél; ilyen komisztól bizony aligha megölte volna Embert.

Azt nagyon sajnálta, hogy az anyja el nem jött s mindig csak azt beszélte, hogy bizonyosan valami nagy baj van otthon, azért nem jöttek el „ll kegyelmek“.

Két földijét, kik mint huszárok szolgálnak itt, látni kívánta. Ezekkel sokáig beszélgetett.

Az egyik azt kérdezte, hogy:

— Mit írjunk már pajtás haza az anyádnak?

— Hát testvir, csak azt írd meg a mi való.

— Ne is sirasson engem, mert én azt nem érdemlem meg. Sok keserűséget, meg szegényt hoztam a fejőkre.

Kilencz órákor este valamennyi börtönszobába bevezették, a hol többi társaitól búcsúzott el.

— Áldjon meg az isten benneteket fiúk, — mondá. — Szabadítson ki innen mihamarabb, de ne úgy ám, mint engem.

Ezután magához kérte egy rabtársát, kivel fogsága ideje alatt egy szobában lakott. Ez egy nazarenus. Ezzel körülbelül 3 óra hosszágú beszélgetett a börtönőr jelenlétében. Leginkább azonban imádkozott. Mintegy 12 óra lehetett éjjel, mikor az álmot erőtt vett rajta és lefeküdt aludni.

Reggeli öt óráig nyugodtan, sőt édesdeden aludt, ekkor felébredt.

Majd ismét lefeküdt aludni s csak reggeli 7 órákor ébredt fel. Oly higgadtan, mintha semmi rosszra sem volna készülve, jó étvágygyal kávézott s azután a lelkésszel imádkozott. A szivarozást azonban sohasem hagyta abba.

A siralomházban összegyűlt pénzzel akként rendelkezett, hogy annak felét a börtönőrnek adta, a másik felét pedig a raboknak, hogy majd egy ünnepnapon bort hozassanak rajta.

Ma reggel 8 órákor már óriási néptömeg állta el az utcákat, a hol a menetnek végig kelle menni.

Nagy csapat huszárság foglalt állást a katonai fogház előtt. Kilencz órákor pontban megérkezett a tábornok. Féliz órákor hozták ki az elítéltet a fogházból. Ekkor a nép tolongani kezdett. Huszonhat szüronyos baka képezett kört és azon belül haladt az elítélt lassu, de szilárd léptekkel a vesztőhely felé. Mellette jobbról a lelkész ment. — Három század huszárság rukkolt ki.

Nagy szivarozva ment a vesztőhelyre, sőt még oda kint sem dobta el a szivart szájából. A nagy templomnál a menetnek egy kis időre meg kellett állnia, mert Nagy rosszul lett. Egy pohár rumot ivott, s aztán ismét magához tért.

Körülbelül tizenegy óra lehetett, mikor a menet a vesztőhelyre, a kettős halomhoz kiért, mert hiába kínálták meg őt kocsiával, nem akart felülni s így gyalog tette meg az utat.

A bitófa körülbelül 1 öl és 1 láb hosszú ezülp, egy halom közepén volt felállítva.

A szabadtér beláthatlan néptömeg lepte el. — Nagy először is a bitófát kereste tekintetével s mikor meglátta, areizmai változatlanul maradtak.

A katonaság kört képezett a halom körül. Csend lett. Az auditor német nyelven olvasta fel az ítéletet, majd utána egy másik tiszt mindjárt magyarul is felolvasta. Ezután: — „Zum gebet“ et komandiroztak, dobpergés hallatszott és a gyalog katonaság térdre borult.

Ezután ő érthetően, hangosan a huszárság felé fordult s ezt mondta:

— Márton Józsi földimnek szeretnék még egy pár szót mondani.

Kozarek, ki teljesen öltözött fekete keztyűben mellette állott, s azt mondta, hogy majd a lépesőről beszélhet vele.

Az elítelt a hóhér két-segédjével a lépesőzetre lépett s még ott is földije nevét említette.

Keze lába már ekkor meg volt kötözve fekete zsinéggel, a szívar pedig mindig szájában volt.

Ekkor Kozarek a bitó lábához támasztott lépeső harmadik fokára lépett, zsebéből egy kis fekete kötelet húzott ki, az elíteltnek nyakára illesztette azt, a horgokat a szegre akasztotta, a két segéd egyet rántott atúl a lábához kötött kötélen. A hóhér egy kicsit lenyomta fejét, egy kis ropanás hallatszott, a test rángatózott, az arez elékült. Vége volt. Kozarek fehér kendővel fogta be az elítelt szeméit és száját.

A holttest függve maradt a bitófán és egész nap nagy néptömeg bámulta azt.

A földművelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. miniszter javaslatai AZ ERDÉLYI BIRTOKVISZONYOK RENDEZÉSE ÜGYÉBEN.*)

Azon értekezlet eredményét, melyet az erdélyi birtokrendezés ügyének jeleni állása feletti tájékoztató végett egybehívtam, a következőkben foglalom össze: jelezve azon javaslatokat, melyek létesítésétől függ az erdélyi birtok rendezésének keresztülvitele.

Az avatottak s a helyzetet higgadt megfontolással mérlegelők előtt az erdélyi birtokrendezés ügy pangásának valódi okai felől alig foroghat fenn kétség. Az úrbéri viszonyok rendezetlensége s a rendezés késő megkezdése, nagy idősakokban s egészen változott viszonyok közt való lézagos megkísérlése, mely idősakokat Mária Terézia reformkezdeményezése, a gróf Cziráky-féle conscriptio, az 1846. évi életbe nem léptetett II. t.-cz. jelzik, a jobbágyi viszonyok 1848-ban minden átmenet nélkül való megszűntetése;

az úrbéri bíróságoknak ezen megszűntetést csak 10 év múlva követett felállítására;

az úrbéri kárpótlások lassanként s részletenkénti — még most sem befejezett utálványozása s ennél fogva épen azon alapnak hiánya, mely a birtokrendezés költségeinek fedezéséül szolgálódot;

kedvezőtlen közlekedési, gazdasági s az ebből folyó kedvezőtlen pénzügyi viszonyok;

a birtokok aránytalan kis részletekre való földarabolása;

hátráltatólag ható politikai, nemzetiségi, közigazgatási viszonyok és végre nem kis mértékben a stabilitás hiánya, mely az e részbeni törvényhozást jellemzi, nemcsak anyagi és alaki jog, hanem bírói szervezet tekintetében is; — mely 1858 óta nem kevesebb, mint ötféle eljárás, a bírósági szervezetben pedig hét különféle szervezés és személyzeti átalakítás idézett elő;

a birtokos közönségnek, ügyvédeknek, bíráknak tapasztalatlansága s némi járatlansága: ezek a főokok, melyeknek a birtokrendezés mostani, csaknem teljes szűnetelése tulajdonítható. (Folyt. köv.)

Kivonat a „Budapesti Közlöny“-ből.

Árverések. Feladó Todor 656 ftrra becsült ingatlanai 1880. máj. 23-án és 1880. apr. 23-án Vadverem község előjárója házával és Készeltza Nikolai 1014 ftr 97 kr-ra becsült ing. 1880. február 28-án Asszonyfalván árvereztetni fognak.

NAPI HIREK.

Helyi hírek.

— **Br. Bánffy György** gyönyörű, sajtószóval teli zongorajátékra, melyben Br. Bánffy György a népdalokat illetőleg valószínű művészetet fejt ki, nagy diadalt aratott a napokban a fővárosban is. A múlt hétfőn ugyanis fényes zeneestély volt a gr. Andrássy Gyula

*) Azon helyzetben vagyunk, hogy e nagy fontosságú javaslatot egész terjedelmében közölhetjük.

dai palotájában. A fővárosban időző főranguság tagjai, írja a „Föv. Lapok“ majdnem teljes számmal gyűlte össze a díszes szalonokban. A Zichy, Andrássy, Pejacevich, Teleki, Odescali, Majláth, Inkey családok egy-egy fiatal bimbóval is gazdagíták a fényes társaság teljes korszorját. A férfi-vendégek közt voltak: gr. Erdődy Sándor, Tisza Lajos, kir. biztos, gr. Forgách Antal, gr. Zichy Géza, gr. Károlyi Pista. A házi asszony, ki az európai magas műveltséget a speciális magyar nyájassággal oly ritka összhangzatban tudja egyesíteni, a legszeretettelőbban fogadja vendégeit s versenyzett vele kedves leánya, Ilona grófnő is. Zenei élvezetet a társaság két fiatal tagja nyújtott: báró Vay Lénard, de még többet a kolozsvári vendég: báró Bánffy György, ki öt népzenei kíséretében a magyar zenét úgy mutatta be, hogy mindenki gyönyörrel hallgatta.

— **Hymen Lukács László** országos képviselő s volt jogakadémiai tanár, ki a kolozsvári társaskörökben is ismeretes, a jövő hó elején vezetni oltárhoz Budapestén Lukács György belügyminiszteri tanácsos szép leányát: Jolánt.

— **Erdélyi Marietta** jutalmául, mint említettük, Lecocq-nak egyik szép vigoperáját, a Camargot választotta. A darab, melyet az igazgatóság már megrendelt a népszínházról, közelebről már itt lesz s előadásra március közepé táján kerül.

— **Időjárásunk** ismét elfanyarodott; a rövid olvadást pár nappal ezelőtt megint erős havazás, esőpás szél és meglehetősen hideg váltotta fel, úgy, hogy ismét benne vagyunk a tél kellős közepében.

— **Értesítés.** A kolozsvári polgári lévészegylet folyó év március 7-én, délelőtt 10 órakor a városház nagytermében rendes közgyűlést tart, melyre a részjegy birtokosok tisztelettel meghívottak. A közgyűlés tárgyai: 1-ször Az igazgató választmány jelentése a múlt év feloljárásáról. 2-ször. A számadás-vizsgáló bizottság jelentése. 3-ször. A jövő évi költségvetés megállapítása. 4-ször. A jövő évi számadások megvizsgálására 3 tagú bizottság kinevezése. 5-ször. A tisztviselők és a szabály szerint kilépő 15 választmányi tag helyébe újjak választása. 6-ször. Indítványok tárgyalása, melyek írásban a közgyűlés előtt 20 nappal a választmányhoz benyújtottak. (21. §. g. ezikké) 7-én. Közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítése bizottság kinevezése. A polgári lévészegylet ig. választmányának 1880. február 8-án tartott üléséből. Kolozsvárt, 1880. febr. 20. Inezédy Samu, alelnök. Nyárádi Lajos, titkár.

— **Egy kis felvilágosítás.** A szegények javára tervezett bazár iránti közérdekltségben én is melegen osztozom, és pedig (a mint azt a „Magyar Polgár“ 35-ik számában közölt szerény észrevételében is kifejezték) nem csak a kitűzött jótékony nemes ezéért; hanem azért is, mivel az erdélyi népviseletek bemutatása ipar és népművészet tekintetben is kiváló jelentőségűvé lehet. — Teljesen egyérték a tek. szerkesztő urnak a „Kelet“-ben e tárgyban füzetesebben kifejtett nézetével. — Ugyan a „Kelet“ 38-dik számában u. m. t. jótékony növegyeleti rendező bizottság felhívásában azonban azt olvasván, hogy több mások között a „Bolgar“ népviseletek is erdélyi különböző részeiből megérkeztek, e kitétel megvallo nem kevésbé hangolt le többünket; mert — miután jelenben hazánkban bolgár nemzetiség nem létezik — menthető azon feltevésünk, hogy valamelyik talán legfestőbb román tájvislet fog majd a bazárban, bolgár viselet gyanánt szerepeltetni. — Már pedig még ha szinte álma is az, hogy például a Brassói román viselet az egykori bolgárokéhoz hasonlít; de — miután tény az, hogy a mai Bulgáriai viselet teljességgel nem azonos amazzal, s tény az is, hogy Brassóban a jelenlegi román női viselet a román népnel régies régi idők óta használatban van e ruházat ma bolgár viseletnek nem nevezhető hanem románának. Ugyan hová is jutnánk ha a népviseletek minden egyes darabjának eredetét kitárnók? Az a ezífra kaczkias tolnai szűr, mely a magyar népviseletnek egyik legszebb darabja — eredetire nézve szláv — az erdélyi magyar női népviseletek közt legfestőbb torozkói viselet pedig köztudat szerint kárinthai eredetű; de azért senkinek sem jut eszébe az, hogy ma már akár a falusi szűr, akár a torozkai nők ruházatát másnak nevezzé, mint a magyar viseletnek. Legyen szabad tehát remélnem, hogy a fenn idézett felhívásban a „bolgár“ elnevezés csak toll vagy sajtóhibából fordul elő. Kolozsvár, február 18. 1880. V.

Hazai hírek.

— **Hermann Otto** orsz. képviselő kijelenti, hogy kilépett a Függetlenség szerkesztőségéből.

— **Jobb hazát keresnek.** Egy szemtanú, ki néhány nap előtt Aboson utazott keresztül, vagy 20 sárosmegyei kivándorló parasztlal találkozott. Beszédbe eredvén az illetővel, kérdezte tőlük, hogy miért vándorolnak ki híz Amerikában nem lesz miből élnők? — „De mikor kérem itthon sincs mit enni!“ — „De ha olyan szegények, honnan veszik az ételiségeket?“ — „Az utazás nekünk semmibe so

kerül.“ — „Hogy, hogy?“ — „Az étükötséget az amerikai ágenssek fizetik, a kik benünket a kivándorlásra felszólítottak. Sőt innen Hamburgig naponta és fejenként kapunk 2 forintot. A hajón pedig Amerikáig szabad ellátást.“ — „No és ott?“ — „Ott azután le kell dolgoznunk ezeket a költségeket.“ Szegény emberek, fehér rab-szolglák. Ilyen csapatok, melyek közt ezigányok is vannak, csaknem hetenként vándorolnak ki

Vegyes hírek.

— **Monarchiánk berlini nagykövete** tudvalevőleg a német császár és császárné tiszteletére ebédet adott, mely, mint a Poll. Cor. nek Berlinből jelentik, rendkívül fényes volt. Az ebédén Vilmos császár és Augustia császárnén kívül jelen voltak; Hohenzollern herceg és hercegnő, Ratibor herceg és neje, gr. Molike, gr. Stolberg, Redern, Stillfried-Alcantara, Perponcher grófok, Schleinitz b. gróf Bismarck Hubert és Radziwili hg. Széchenyi gróf és neje, az egész követtségi személyzetel együtt, a lépeső alján fogadták a német császári párt, Vilmos császár osztrák-magyar ezredének ezredesi egyenruháját viselte; a fekete sas-rend csillagával, a vaskezzel és valamennyi, uralkodónk által neki adományozott rendjellel. Az általában a császár Széchenyi grófné és Hohenzollern hercegnő között, vele szemben a császárné Széchenyi gróf és Hohenzollern herceg között állt.

— **Sándor császár merénylet előtt.** A párisi „Valtaire“ című lapban egy „oros“ épen legközelebb nagyon vigasztalan képet adott amaz ijedelmekről, melyek a czárt üldözik s az elővigyázati intézkedésekről, melyeket személyes biztonságára tesznek. Egy ideig a czár folyton páncélzál öltönyt viselt, mely lehetőleg finom és hajlékony volt ugyan, de egyszersmind sokkal súlyosabb, semhogy huzamossab időn át viselni lehetett volna. De egyenruhái különösen praeparálvak s azt mondják, hogy saját szeri mosáson mennek át, melyek golyó mentessé teszik. E csodatevő mosás titkát azonban még senki sem ismeri. A kocsik és szánok, melyeket a czár használ, vassal vannak káncélzálva; a titkok, hova és mikor kocsizik ki, annyira őrizik, hogy még a legkísérőltabb rendőrgyűzők sem tudják fel őrával előbb, mielőtt a czár a palotából távozik, merre fog kocsizni. A szakácsok munkájában két tisztviselő ellenőrizi; az ajtó előtt két katona áll őrt. A hűt szakemberek előlegesen megkóstolják. Még a szívat is — a czár szenvedélyes szíváros — a leggondosabb megvizsgálják; mielőtt a czárnak átadják. Így él a világ első autokratája; legnyomultabban alattvalója sem irigyelheti és pedig annál kevésbbé, mert mind e túlzott elővigyázati rendszabály sem biztosítja őt további merényletek ellen.

— **Óriási mastodont** találtak New-York államban, New-Windsor mocsáros vidékén, egy mintegy 40 évvel ezelőtt nagyrészt kiszárazott lapban. Az egész vidék fekete alluvial üledék, úgy, hogy itt valószínűleg tenger vagy mocsár volt. A leltre, játszó gyermekek akadnak. Mily hatalmas állat lehetett, tanúsítja, hogy a felső állkapcsot öt ember huzta ki. A csontvázat 10,000 dollárért a bostoni muzeum vásárolta meg.

— **Hány újság van a világon.** A „Times“ szerint az egész földön mintegy 23,290 különféle újság jelenik meg. Ebből Európára 13,600, ismét ebből Németországra 3778, Angliára 2509, Franciaországra 2000, Olaszországra 1226, Ausztriára 1200, és Oroszországra 500 esik. Ázsiára 388, Afrikára 50, Amerikára 9129 esik.

— **Új üstökös.** A buenos-ayresi csillagda főnöke táviratilag jelentette, hogy e hó elején a déli félgömbön egyszerre egy tekintélyes üstökös tűnt fel, mely febr. 5-én a nap mellett északi irányban haladt el, de csakhamar ismét déli irányban távozott. Mint a bécsi csillagda egyik tanára közli, mi aligha fogjuk látni ezt az üstökös. Meglehet azonban, hogy az üstökösnek hasonló pályája van, mint az 1861-iknek, mely azon év jan. 30-ikán a nap és föld között kerültülment és ez által egyszerre egész fényében lett nálunk látható. Ez az eset nem valószínű ugyan, de ismét megtörténhetik s akkor ezt az üstökös is látni fogjuk.

— **Harapós menyecske.** Zaverzie faluban (Prosz-Lengyelországban) egy parasztszszony agyon harapálta férjét. A holttesten 84 harapási seb volt látható.

— **Huszonöt ezer forintos növények.** Nagy-Lágon (Fehérmegyében) a napokban becsültették meg az örökösök a nemrég elhunyt gr. Zichy György tvegházi növényeit, melyeknek értéke 25,550 ftr. Az elhunyt gróf szenvedélyes kertész volt s ritka szép gyűjteménnyel bírt.

— **A táviró harcza a telephonnal.** Angolországban múlt hó 21-én a koronagyűlés a főpostagazgatás nevében azt kívánta a legfőbb törvényszéktől, hogy adjon ki bírói parancsot, melylyel a Londonban levő két telephon-társulat további működését beszünteti mindaddig, míg a posta-s táviró-főigazgatástól engedélyt nem nyernek s működésükért százeléket nem fizetnek. Hangsúlyozta azt, hogy a telephon csak oly találmány, mint a táviró, ez pedig a koránynak lett 1870-ben igazgatása alá bocsátva, mint a monopolium. A legfőbb törvényszék a

vállalkozók ellenérvei folytán a végzés hozatalát elhalasztotta. — Németországban is egy amerikai mérnök a nagyobb városok között telephon-hálózatot akart létesíteni, de a német vezér-postamester keréken kijelentette, hogy ezt az állam megengedni soha sem fogja. A telephon esakis mint az állami monopol volna kézzel, mert ellenesethen megkárosítaná a légeső-postát s távirót, melyek pedig az állam egyed-áruságát képezik. A vezér-postamester különben nagyon érdeklődik ez új találmány iránt s a német birodalomban már eddig is 685 állomás bír telephon-összeköttetéssel a táviróigazgatás vezérelate alatt.

CSARNOK.

Apróságok.

Sánta és vak.

Midőn Bajazet a törökök császára vesztett csata után, Timur-Kench, az az „Timur a Soula“ elé vezetettett, — kit hibásan neveztek „Tánerlámmak“ — ez figyelmesen tekintett reá, s észre vevén, hogy legyőzött ellene vak, elkezdett nevetni. Bajazet, ki a megvetést nem tűrhette, így kiáltott fel büszkén:

— Te nevétsz a balsorsom felett Timur; gondold meg, hogy isten kedve szerint rendelkezik valamennyi ország felett és osztja ki azokat hatalmassai között.

Timur épp oly büszke hangon felelt vissza: — Ebben nem kétkezem és nem is szerencsétlen helyzetem felett nevettem, hanem azon gondolatnál, mely eszembe ötlött téged szemlélve, hogy tudni illik, az országok felette kevés becsesl birhatnak isten előtt, mivel totszett neki megengedni, hogy egy sánta birtokába jusson az, mi eddig egy vaké volt.

A királyné és kanczellárja.

Erzsébet Anglia királynője meglátogatván Bacon kanczellárt, herforti szerény lakában, így szólt hozzá:

— Ez valóban nagyon kicsiny ház, egy ily nagy ember számára, mint ön.

— Felséges asszonyom, felelt Bacon, ha házom és én nem vagyunk összeillők, az felséged hibája, mert kicsiny házamhoz igen nagygyá tett kegye.

Őszinte felelet.

Valóban azt hiszem, szólt egy férj, hogy városunkban csak egyetlen férj van, kit meg nem esalt a felesége.

— S ki az? kérde a nő.

— Remélem csak ismered őt?

— Hitem! felel a nő, bár mennyit is gondolkodom; nem tudom kitalálni, hogy ki az.

Bűnös, mert él.

1763-ban felakasztottak egy Cremon-i nőt, mint férje gyilkosát, ki egyszerre eltűnt a házából, s kinek távollétét nem tudta indokolni. Előbb tagadta bűnét, de kintpadra vonatván, mindent bevallott. Kivégzése után néhány nappal, a férj hazaérkezék útjából, melyet érdekében állt titokban hajtani végre, és igyekszik a világ előtt tisztázni felesége emlékét. Hanem mivel azon időben a bírák csalhatatlannak tartották magukat, bevádolták őt, mint csalót, s azzal fenyegették, hogy mint olyat fogják őt elítélni, azon említett embernek halottnak kelletvén lenni, miután nejét felakasztották, azért, hogy őt megölje. A szegény ember hasztalan kívánta bebizonyítani, hogy ő ugyan az, kit neje által meggyilkoltak hittek, elfogadási parancs adatik ki ellene, s a szerencsétlennek alanc volt anyyi ideje, hogy meneküljön azon városból, hol a bírák készek újabb bűn elkövetésére, csak hogy az előbbi be ne keljen vallaniok.

Újkor Mesias.

Fox több zsidó uszorától nagy összeget vett fel kölcsön, s egy öreg nagy bátyja hagyatékára számított, melylyel azokat törleszteni akarta. E nagybátyja véletlenül megöszül, s fia szülletik. Midőn Fox erről értesült így kiáltott fel.

— Nő e gyermek valóóság Messias; a zsidók vesztére jött a világ.

Megfélemlített ellenség.

A tizenegyedik század körül Thibaut, Champagne grófjának udvaránál, hódolva azon bevett szokásnak, a szerzőket azon néven nevezik el, a mely fajta nyelvezetet műveiben használtak, elkezdtek „regényiróknak“ hívni mind azokat, kik regényes nyelvezettel írtak, lett légyen az vers vagy próza, és elmesztilemnyeiket „regényeknek“. Mindez elmesztilemnyek közül, a melyekkel legtöbb dícsőséget aratott szerzője az Ovidius „szerelem művészeté“-nek utánzata volt: Loris ki első részét írta, „Róza regényének“ nevezte el, mivel kedvesét Rózának hívták. Loris meghalván, még mielőtt befejezhette volna művét, Deskeru vállalta magára a regény bevezését. Ez anyyi szidalmat és vádakat szőrt az udvar hölgyei ellen, hogy azok elhatá-

rozták meghoszolni magukat a szenvedett sérelmekért.

A szép furiák körül vették őt egy napon, vesszőkkel felfegyverkezve, s éreztetni akarták vele boszújok súlyát. De a vesztélytől, mint szel-lemdús embernek, sikerült megmenekülnie.

— No jól van, szólt elleneihez, csak hogy azok, kiket joggal sértettem meg, verjék reám az első csapásokat.

E szavakra valamennyi hölgy azonnal el-tűnt.

DEGENEK KOLOZSVÁRTT.

— Febr. 20. —

Pannonia szálloda.

Schönhöfer Emil Budapestről. Tüger J. E. Müncker Viktor M. Vásarheiyról, Kohn József Brassából. Imre Vincze birtokos Királyfalváról. Eekete Márton Telekdről.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Egy kis panasz.

A közelebb lefolyt kolozsmegyei bizottmányi gyűlés, fel kell tennem ugyan, hogy jót akarva, de annak lehető kóros és hátrányos végeredményére nem számítva egy zűrt-zavart okozó intézkedést tett. Ugyanis:

Bónis István főjegyző ur azon ezélből, hogy a magánosok ne legyenek kénytelenek a postai távolságok miatt egy 5 kros postai levél kihoztatalával is egy egész napot veszíteni eselédjé-ikkel, indítványozta, hogy a községek osztassanak be a járásokban levő postai hivatalokhoz s a körjegyzői küldönözök hozzanak ki a központból minden levelet s azokat a körjegyzők legyennek kötelesek az illetőknek kézbesíteni.

Ez indítványt a megyei bizottsági gyűlés el is fogadta, minék következtében a szebeni foposta igazgatóság a beosztást el is rendeli.

Igy Mező-Szent-Mihálytelke, mint az örményesi járásba keblezett helység, tekei postahivaltól, beosztatva áttétett az örményesi postai hivatalhoz, és most minden Mező-Szt.-Mihálytelkére címzett levelet-lapot a tekei postahivaltal Örményesre ktlít el.

Elmegy tehát a levél, lap Szász-Régenen keresztül Tekébe, onnan aztán utjból visszaküldik Szász-Régenen keresztül Örményesre. Ez az első hátrány.

A körjegyző elkltd egy héten egyszer vagy kétszer, többnyire pedig el is felejtkezik a küldésről, vagy el is téved a küldemény és így leveleinket, újságainkat vagy meg se kapjuk soha, vagy ha megkapjuk is, már nem mint újságot, hanem mint óságot. Ez a második hátrány.

Megtörtént az, hogy a levelekre nincs rá vezető Mező-Szt.-Mihálytelke csak posta Teké, akkor természetesen már el sem küldheti a tekei kiadó Örményesre ez esetben egy küldönk helyett kettőt kell igénybe vennünk mind a tekei, mind az örményesi postákat megkeresztetni. Ez a harmadik hátrány és még több is van ennél.

Akkor midőn Tekének van rendes [mészárszéke, annak több fűszeres, singes boltjai, ott a járásbíróaság, pénzügyörség, van igen jó heti gabna- és marhavására, jártabb útja, naponta két versen Beszterce és Szász-Régenel közlekedő szekérpostája, mind oly körülények, melyek a m.-szt.-mihálytelkieknek leveleik, lapjaik be- és kihoztalatát innen inkább, mint Örményesről, előnyösebben könnyítik.

Mindezek daczára minket a tekei postahivaltól elesaptak, s most már azt se tudjuk, hogy ezután Pontius vagy Pilatusnál keressük leveleinket, lapjainkat.

Ha ez intézkedés csak is a hivatalos levelekre terjedt volna ki, semmi szavam se volna ellene, de hogy az általam utóposta Teké rendelt lapjaimat és leveleimet ide-oda utatassák, azt nem csak hogy nem köszönöm meg, hanem midőn e végett elég világosan kifejtván a káros hátrányokat, e nyílt felszólamlásom folytán első sorban felhívom a nagyméltóságos kereskedelmi miniszteriumot, második sorban felhívom a szebeni postaigazgatóságot, hogy Mező-Szt.-Mihálytelkének az örményesi postai hivatalhoz lett beosztását visszavonni, és ily intézkedést jövőre esakis a helyi viszonyok kívánalma alapján méltóztassék elrendelni.

Ajtai György,

mező-szt.-mihálytelki birtokos többek nevében.

Nemzeti színház.

Bérlet 129-ik szám.
Kolozsvárt, szombaton 1880. febr. 21.

Három kalap.

Vigjáték 3 felv. Irta Hennequin Alfréd. Fordította Szerdahelyi Kálmán. Rendező: Szent-györgyi.

Kezdeté 7 órakor. Vége 10-kór.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY,

A „KELET” NYOMDÁJA

LEGUJABB IZLES SZERINT ÖNTÖTT BETŰVEL

elvégez helybeli és vidéki megrendelésekre mindennemű nyomdai munkákat.

Folyó-, röpiratokat, rovatos iveket, körleveleket, alapszabályokat, gyászjelentéseket, névjegyeket, bolti árjegyzékeket, árucikk-borítékokat, számlákat, baromútleveleket, vásárcédulákat,

báti meghívókat, tánczrendeket,

mindennemű hivatalos nyomtatványokat

a papírnak gyári áron való számítása és szorosán véve csak a munkadíj hozzászámításával.

(30) 40—*

Nyomdahelyiség: FÖTÉR, 4. SZÁM.

Pontosság, izlés, olcsóság! a jelszavunk.

„tojás-festékei.”

A húsvéti ünnepnapokra ajánlja alólírt, előre elkészített s könnyű kezelés mellett gyönyörű ritka szépen festő

Ibolya, rubin-vörös, kék, zöld, rózsaszín, skarlát-vörös és narancs-sárga színűeket.

Használata lehető legegyszerűbb!

Ismét eladónak 25 százalék engedményt adok, Esetleges megrendelések azonnali elküldését kérem, hogy a szétküldésbe fennakadás ne történjék.

Konez András,

gyógyszerész, Sz.-Udvarhelyi. (Erdély).

(75) 1—3

Férfi színes-szélű selyem, — len és pamut zsebkendők szegve 6 darab egy kötegben 60 krtól 7 frtig.

Valódi len fehér zsebkendők 6 darab egy kötegben 1 frt 50 krtól 7 frtig. (79) 1—*

Női ingek len és pamut vászonzól, sima himzet vagy redős 1 frtől 5 frtig.

Női hálós réklík, 1 frtől 5 frtig, főkötők len és schiffon vászonzól 40 krtól 80 krig.

Női alsó szoknyák és nadrágok 90 krtól 7 frtig.

Női piquet réklík, nadrágok és szoknyák, 1 frt 50 krtól 5 frtig.

Függöny necek, gypaju és pamut takarók, paplanok, madráczok, mely utóbbiakból különösen nagy raktárt tartok.

Legújabb szerkezetű esőernyők, 1 frt 40-től 15 frtig.

Fehér és színes harisnyák, gypaju, len, pamut és selyemből, párja 15 krtól, 1 frt 50 krig.

Legújabb nyakkendő, posztó, szarvasbőr és glaze késztyük, nadrágtartók, harisnya-kötők, órasínorok sat. legújanyosabb árban,

Fehér és színes asztalnemű, mindenféle len és pamut vászon szín-tartó creton,

oxford és madepolán,

színes ingszövetek

1000 különböző mintára 16 krtól 52 krig, 100 különböző fajtájú chiffon, creton és madepolán fehér ingszövetek 80, 155, és 170 centiméter széles 22 krtól 70 krig,

sima, himzett és redős

len és pamut ingbetétek 25 krtól 3 frtig. Len és chiffon himzett

pamutok és ezernék, ujjon szűlttek részre főkötők, réklík és takarók stb.

Továbbá elvállalok kiházasítás, vagy magán szükségre kívánt fehérneműek pontos elkészítését; kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem van fordítva.

Megrendeléseket, nyak bőség váll- és ujjahossza, papírszeleten pontos mértéke beküldése mellett saját felelősségre azonnal teljesítik, mely esetben árat és fajtáját meghatározni kérem.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégő, az érte fizetett összeget visszafizetjük, vagy másokkal kívánatra kicserélem.

Legjobb törekvésem n. érd. vevőim bizalmát továbbra is kívánom elnyerni és azt megtartani

alázatos szolgálja

Sárga Kristóf.

Könyv-mű és zenemű raktár.

Bárhon megjelent és bárki által hirdett bel- és külföldi könyv és zenemű azonnal kapható vagy megrendelhető a leggyorsabban.

a plébánia épületben, a piaci templommal szembe.

(24—*)

ZONGORA és HARMONIUM RAKTÁR.

(36)

Demjén

m. kir. egyetemi könyvkereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

A PIROS BUGYELLÁRIS. 1. Zöld leveles diófa. 2. Az én uram akaratos. 3. Fűsvény az én uram szörnyen. 4. Rózsá bokrban jötem a világra. 5. Hírös város az alföldön Kecskemét (Németh János-tól). 6. Fekete szem éjszakája. 7. Ilyen olyan kis legény. 8. Érett a búza. 9. Piros, piros, piros. 10. De szeretnék rámás csizmát. 11. Mit kérdezi. Énekhangra zongora kísérettel vagy zongorára külön 1 frt.

A BÁCSKAI REZERVISTÁK. 1. Piros rózsá idres bodros levell. 2. A kis madár. 3. Megy a gőzös Kanizsára. 4. Román nótá. Ha a rózsá kikeletkor. Énekhangrazongorakisérettel vagy zongorára külön 80 kr.

Szentirmay Elemér. Hadd szóljék hát az a csüdsös, s 1 Juratus nótá. 2. Egy kis lány sétál a váci utcán. Két eredeti dal zongorára 60 kr.

SOLDOSNÉ által ujjában énekelt hat kedvelt dal. 1. Egy kis lány

Nyomatott a „KELET” nyomdájában Kolozsvárt.

sétál a váci utcán. 2. A legény egytől egyig (Plevna nótá). 3. Csipkebokr fonnyad. 4. Azt mondják hogy, (II. strófa) a Vereshajuból. 5. Ne menj el. 6. Budapesti (Csongrádi) kis barna 80 kr.

Bcnis István az újenczozásra vonatkozó összes rendeletek gyűjteménye 1870—79 2 frt.

WIRKNER LAJOS udvari tanácsos Élményeim néhány lap 1825-től 1852-ig 2 frt 50 kr.

Dr. HERCZEG MIHÁLY a magyar magánjog a mai érvényében I. kötet 3 frt.

NEMENYI Ambrus, Kortörténelmi rajzok 2 kötet 1 frt 60 kr.

GONDA BÉLA építési tanácsadó mérnök, építész és építőmesterek, földbirtokosok, gazdatisztek és általában az építkező közönség használatára 4 frt.

KODOLÁNYI ANTAL gazdasági zsebnaptár 1880-ra 2 frt.

FERENCZI ZOLTÁN a népies versalakok története műköltészetünkben 1 frt.

MIT TEHET A KIS LÁNY RÓLA? Hat eredeti dal. 1. Mit tehet a kis lány róla. 2. Kinyitott a napraforgó. 3. Betyár-dal. 4. Este van a faluban. 5. Had szídjon az irigy világ. 6. Három rózsá egy sorjában mind piros. Énekhangra zongora kísérettel vagy zongorára külön.

RICZACZA nótá, két eredeti dal. 1. Rozmarinszál jaj be illatos. 2. Ezerivel terem nyáron át a meggy. Énekhangra zongorakisérettel vagy zongorára külön 60 kr.

OPPEL KARL Dr. Das Buch der Eltern. Praktische Anleitung zur häuslichen Erziehung der Kinder. kötte 4 frt 50 kr.

WIEL, JÓSEF Dr. Tisch für Magenranke. 5-te vermehrte u. verbesserte Auflage. füzve 2 frt. Kötte 2 frt 50 kr.

Metternich memoires documents et ecrits divers de prince 2 vol 10 frt 80 kr.

CORTAMBERT. Voyage pittoresque a travers le monde. Kötte 4 frt 80 kr.

MAISON RUSTIQUE des dames par me Robinet 2 vol kötte 7 frt 50 kr.

FERENCZI IGNACZ

Kolozsvárt, főtér 25. sz.

ajánlja dúsan ellátott

kész férfi, női- és gyermek cipők

raktárát.

Legújabb nagy választékban, pontos szolgálat és jutányos árak mellett, mindennemű megrendelések legrövidebb idő alatt teljesítettnek.

T. cz. vidéki megrendelők részére mérték cipő, vagy számszerint teljesítettnek.

(24)

(25—52)

OPELIK A.

ajánlja mindenféle hirdetések bel- és külföldi lapokban felvételére az 1858-ban alapított

HIRDETÉS-KÖZVETÍTŐ IRODÁJÁT

Bécsben stadt Stubenbastei Nro 2. (A Wollzeile Nro 36 szögletéháza.)

A megbízások pontos kivitelében biztosítást nyújt ezen osztrák Magyarországnak ilyenmü vállalatok legöregebb czéze általánosao elismert pontossága és szoliditása által.

Ar- és költség-jegyzékek ingyen s bérmentesen küldetnek meg.